

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinsk ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 2.

Februari 1864.

23 Årg.

Epistelen till de Romare.

Cap. 9: 6—13.

6. Detta säger jag icke fördenstull, att Guds ord är omintet wordet; ty de äro icke alla Israeliter, som äro af Israel.

Närmare gr.: "Dock icke så, som skulle Guds ord hafwa blifwit omintet; ty icke alla, som äro af Israel, äro Israel". — Apostelen vill nu säga: Då jag här omtalat min djupa sorg öfver Israel, och dermed låtit förstå att jag håller dem vara i ett ofaligt tillstånd, vill jag dermed icke säga att Guds ord och löften till detta folk äro ryggade eller tillintetgjorda, att Gud å sin sida icke stått fast wid sitt förbund. Vort det! Gud är san- nerligen trofast; Hans ord äro sanna och orubbliga (jemf. Cap. 3: 3; 4 Mos. 23: 19; 2 Tim. 2: 13); men att likväl Hans gamla förbundsfolk (hwad mängden angår) är ofaligt, det kommer sig deraf, att Guds löften om salighet aldrig varit gifna åt hela folket, som från Israel härstammar, utan endast åt dem, som äro sanna Israeliter, åt dem, som äro Israeliter till anden och hela lifwet; men nu äro de icke alle Israeliter, som äro af Israel. Stamfadren Israel war icke blott kött och blod, utan ock en andlig människa; han war en förtrodd, samt genom tron salig och omskapad människa. Sådana äro ock de sanna Israeliter. De äro icke blott af Israels kött och blod, utan ock af Israels anda; de äro hans barn efter den inwärtas männi- skan. Detta hade Apostelen redan i 2:dra Cap. anmärkt, då han der sade: "Det är icke Jude, som utwärtas är Jude; ej heller det omskärelse, som utwärtas sker på köttet; utan det är Jude, som inwärtas döld är; och hjertats omskärelse är omskärelse, den som sker i Anden, och icke efter bokstafwen" (v. 28, 29).

Ja, då Apostelen här anmärker: "De äro icke alle Israeliter, som äro af Israel", så är detta alldeles detsamma, som när ett sanningens vittne inom Christenheten säger: De äro icke alla Christna, som äro af de Christna, som tillhåra de Christnas hop; de äro icke alla troende, som tro att Guds ord är sannt; "på tro

och tro är stor skilnad" (2.). Och med alla de stora nådesförmåner, heliga inrättningar och dyra löften, kristendomen innebär, så är du lika osalig som en hedning, om du icke till anden och hela lifwet är en Christen, en Christi efterföljare. Sådant hafwa wi att betänka wid dessa ord: "De äro icke alle Israeliter, som äro af Israel".

Ly af denna text, såsom af många andra Bibelställen, se wi att det i Christi och Apostlarnas dagar war alldeles såsom i våra, att hela massan af Israel wille gälla för Israeliter; att de icke wille akta eller låtsa weta, att Gud är ett stort och heligt wäsende, som will ega hjertat och hela människan, som skådar och förstår allt skrymteri — att det derföre fordras en hel omskapelse af människans inre. Då Johannes Döparen och Kristus började predika "bättring", så hade de alltid att bekämpa detta säkerhetsstöd hos Judarna: "Wi äro Abrahams barn" (Matth. 3: 9; Joh. 8: 37, 39 m. fl.). Judarna tänkte alltid: Äro icke wi Guds folk, warda icke wi salige, hwem skulle då warda det? — wi, som allena hafwa Guds ord och alla Hans höga löften; wi, som hafwa den af Gud sjelf förestrifna gudstjensten, och lagen, och förbundena, och Guds herrlighets uppenbarelser. Skulle wi blifwa förkastade? Då skulle ju Herren sjelf rygga sina ord och löften till oss. De wille icke höra eller besinna, att alla dessa löften, så wi da de angingo Guds wänskap och ewig salighet, tillhörde endast dem, som woro sanna Israeliter, den trogne Abrahams andliga barn. Så går det ock nu. Nästan hwarje människa inom Christenheten will gälla för en Christen och göra anspråk på delaktigheten i de Christnas salighetslöften. Uti alldeles oomvändt och förtösligt tillstånd tillegnar man sig Guds nådelöften. Man tillgriper wäl ock allehanda tröstegrunder, för att kunna förblifwa i sin säkerhet: först sina egna gerningar, ärbarmhet, redlighet och barmhertighetswerk; men sedan, att man är döpt, är en Christen, och ändtligen, att Guds barmhertighet och nådelöften äro så stora. Man will icke höra eller besinna, att alla dessa nådelöften tillhöra endast dem, som i bättring och tro söka Guds nåd genom Christum och blifwa nya människor. Måtte dock hwar och en besinna detta! Öfwer Judarna har Herren utfört sin dom, icke efter deras tankar, utan efter sitt ord. Så skall Han ock göra med oss. Hur du än må trösta dig och sjelf tillsäga dig frid och salighet, så kommer Herren sist och dömer dig, icke efter dina tankar, utan efter sitt ord. Och om du då finnes wara blott utwärtens en Christen, icke född af Anden, så dömer Han, att du "icke skall se Guds rike". Att du varit döpt till Christum och åtnjutit alla Hans nåderikes förmåner och tillfällen till bättring, skall icke skydda dig på Hans tillkommelses dag, utan twärtom blott föröka din fördömelse, då all denna nåd varit af dig missbrukad och förspild, då du med all denna nåd framleswat i det förtösliga wäsendet, "efter denna werldens lopp" etc. (Eph. 2: 1—3). Hur wi än må tänka och tycka, så går det

oß dock till slut efter Herrens ord och domar. Och Herren efterfrågar endast om du varit en Christen i anda och samning. "De äro icke alle Israeliter, som äro af Israel".

Vi böra wid dessa ord äfwen besinna sanningen af den läran, hwarigenom någre på ett sådant sätt framställa sacramenternas kraft, i synnerhet dopets, som skulle den menniska, som en gång blifwit döpt till Christum, alltid hafwa qwar någon Guds nåd äfwen i sitt hjerta. Må ingen låta bedraga sig! Säkert är, att Gud å sin sida är trofast i sitt förbund och sina löften; men nog fara de döpte ändå till förtappelsens boning, såväl som de odöpte, ja, till en blott ännu swårare fördömmelse, när de, som en gång varit upptagna i Guds nåd, dock nu äro invärtes otrogna och "twå resor döde". Och har någon ifrån döpfelsen förblifwit i nådeförbundet, så måste han dock nödvändigt hafwa de egenskaper, som Anden verkår. Der Guds nåd bor, der bor Guds Ande. Men denna är alltid sig lik, verkår alltid sitt verk, neml. först ett "nytt kreatur", som lefwer och trifes i de himmelska ting. Sedan är det Hans verk att döda den gamla menniskan, tukta, leda och uppfostra själen i Guds nåd, så att man går en helt annan väg genom lifwet, än eljest hela werlden. Här är icke fråga om någon fullkomlighet i oss — "allesamman äro wi syndare" — men de, som äro födda af Guds Ande, de äro dock "nya skapelser" och drifwas af samma Ande att gå en helt annan väg än hela werlden; och endast de, som så "drifwas af Guds Ande, de äro Guds barn" (Cap. 8: 14). Sådant böra wi besinna wid de orden: "De äro icke alla Israeliter, som äro af Israel". De äro icke alla Christna, som äro af de Christna. — Men Apostelen inpräglar sin wiktiga anmärkning med flera ord och säger:

7. **Icke äro de heller alla söner, att de äro Abrahams säd; utan i Isaac skall dig kallas säden.**

Här börjar nu Apostelen att med målande exempel och bilder ur förfädernas historia ytterligare belysa sin anmärkning. Han säger, närmare gr.-t.: "Icke äro de heller alla barn, derföre att de äro Abrahams säd; utan (så sade Gud till denne) uti Isaac skall dig kallas säden" (1 Mos. 21: 12). "Icke äro de alla barn" — d. ä. arfwingar, Abrahams sanna barn och arfwingar till de honom gifna löften — "derföre att de äro Abrahams säd", eller afkomma efter den naturliga födelsen; ty Gud skilde mellan Abrahams söner, Ismael och Isaac, och sade: **Uti Isaac skall dig kallas säden**, d. ä. ifrån Isaac skall din släktlinje ledas. — Att med "söner" eller "barn" i denna vers icke menas Guds barn, utan Abrahams, det se wi dels af detta anförande om Isaac, dels af hela sammanhanget. Det är först i nästa vers, Apostelen såsom tillämpning talar om Guds barn. Det är ock just Apostelens äromål, att wisa Judarna, att det finnes två slags Abrahams barn, någre, som äro arfwingar till

hans wälsignelse, och andre, som icke äro det. Endast de förra äro Abrahams rätta barn — men dessa äro då äfwen Guds barn, såsom i nästa vers förklaras. — Ordet "kallas" eller "nämnas" ("uti Isaac skall dig kallas säden") vill endast säga: då man talar om Abrahams säd, så skall man mena dem som kommit af Isaac; de andra sönerns afkomlingar skola icke "nämnas" eller omtalas såsom Abrahams barn. Och så vill då Apostelen med alltsammans säga: I skolen ända ifrån Abrahams hus märka hwad jag nu sagt, att löftena icke äro gifna åt allt hwad som är Abrahams afkomma efter köttet, utan att det är ett wißt urwal af hans afkomma, som skall åtnjuta hans wälsignelse — såsom ock alla troende af hedningarna, (Cap. 4: 12). — Abraham hade först två söner, Ismael och Isaac, och sedan åter sex af Ketura; men ingen mer än Isaac blef arfwinge till de stora löften, som woro Abraham gifna. Så war ock endast Isaac "född genom löftet" (Gal. 4: 23), genom en öfvernaturlig kraft, som Gud med löftet gaf den ofruktsamma Sara. Isaacs födelse är derföre äfwen en förträfflig bild till den nya födelsen af Anden, en bild som Gud sjelf gaf werlden redan i Abrahams tjäll. Uti Galater-brefwet har Apostelen anfördt förhållandet med de två sönerne i Abrahams hus, den "af tjenstegwinnan", och den "af den fria", såsom bild till de två slags fromma menniskor, som alltid finnas der evangelium predikas, neml. lagens trälar och löftets söner (Gal. 4: 22—34); men här anför han exemplet egentligen i twenne syften: först till att bewisa det icke alla woro Abrahams arfwingar och andliga barn, som woro af hans släkt efter köttet; och för det andra, såsom nyss är sagdt, till en bild af den nya födelsen, som också är en födelse "genom löftet", neml. evangeliets löften. Ty Apostelen förklarar sig sjelf såhunda:

8. Det är: **Icke äro de Guds barn, som äro barn efter köttet; utan de, som äro barn efter löftet, de warda räknade för säd.**

Märkom nu först hwad här framträder af Apostelens hufvudämne i detta Capitel. Det är egentligen fråga om hwem som är "Guds barn" och skall få det ewiga lifwet. Det war i den frågan, han hade sin djupa sorg öfwer Israel. Huru han än lånar bilder af Israels jordiska och timliga förmåner, så är dock frågan denna: Huru wi warda "Guds barn" (v. 8), "så rättfärdigheten" (v. 30), således, huru wi warda ewigt salige.

Men nu till sammanhanget. Med orden: "Det är", lofwar Apostelen här en förklaring på det näst förut sagda och vill säga: Hwad jag i det föregående åsyftat, är, att icke alla de äro Guds barn, som äro Abrahams barn efter köttet, såsom I, Judar, menen. I menen att I skolen warda salige blott derföre, att I ären Abrahams barn efter köttet, — ordagraunt: "köttets barn" — och uti ordet "kött" innesattar Paulus icke blott den na-

turliga härkomst, utan och alla de nådesförmåner, som de hade ärfst efter Abraham och de andra fäderna, all deras Israelitiska religion och fromhet, omstärrelsen och lagens gerningar (se Cap. 4: 1, 2; Phil. 3: 4—6) — men, säger han nu, med allt detta ären I icke Guds barn; nej, det beror ännu derpå, om I och ären "barn efter löftet" — ordagrant: "löftets barn" — och med "löftets barn" menar Apostelen icke blott "utlofwade barn", icke heller blott "barn som hafwa löfte", utan, såsom han i Gal. 4: 23 förklarar det, barn som äro "födda genom löftet", såsom Isaac war. Isaacs moder war af naturen ofruktbar, så att, då hon wid sitt nittionde år erhöill Guds löfte om en son, hon log deråt, såsom åt en orimlighet. Dock erhöill hon, i och med Guds löfte och genom tron på detta (Ebr. 11: 11), en öfvernaturlig kraft, så att hon blef fruktbar. Därföre säger Apostelen att Isaac blef "född genom löftet", och med hänsyftning härpå brukar han här orden "löftets barn", när han dock nu talar om alla, som äro "Guds barn". Det är derigenom wi se, att han äfwen vill framställa Isaacs födelse såsom en bild till den nya födelsen. Ty äfwen uti denna äro dessa twenne omständigheter de wiktiga: Först, att wi sjelfwe äro tillintetgjorda; att wi känna oss andligt döda och ofruktbar, såsom Sara war det lekamligen; att alla våra naturliga krafter, till att frambringa något godt, alldeles blifwit till skam; att det är oss så omöjligt att sjelfwa emotslå synden och göra oss goda och heliga, som det war för Sara omöjligt att göra sig till en fruktbar qwinn. Detta är det första, hwari Isaacs födelse förebildar den nya födelsen. Det andra är, att när wi så förtwifla på oss sjelfwa och alla egna krafter, och derföre äfwen äro böjda att, såsom Sara, mistro Guds löfte, wi likwäl, just genom samma löfte, när det dock med någon tro omfattas, få ett nytt lif uti oss, som börjar yttra sig i hopp och längtan efter Guds nåd, kärlek till evangelium och dess wänner m. m.; och omsider, när Guds nåd blifwer oss uppenbarad, så att wi kunna tro war fulla benådning, erhålla allehanda nya lifskrafter. Förr än wi tänkt det, har en ny meniska hos oss uppkommit, hwilken nu ser, hör, tänker, talar och wandrar helt annorlunda, än den gamla människan. "Hwar någon är i Christo, så är han ett nytt kreatur; det gamla är för-gånget; si, allting är nytt wordet" (2 Cor. 5: 17).

Och som allt detta nya, hwilket nu werkas uti oss blott genom evangelium, utgör det påtagliga bewiset på en verkligt skedd födelse af Anden, på ett "nytt kreatur", en ny "skapelse", så är det ganska wiktigt att wäl betrakta det. Må wi derföre något närmare beskåda dessa nya ting, som hos hwarje pånyttfödd människa wisa sig. De bestå icke blott i en ny andlig syn och hörsel, utan och i ett nytt hjerta, nya tankar och nytt tal, nytt lefwerne och nytt förhållande till hela werlden. Förut sågo och hörde wi t. ex. Guds domar och tillsägelser alldeles så, som om wi icke hade sett eller hört dem; och detta äfwen då, när wi höllo ordet

för Guds eget ord. Vi sågo med ögonen hwad det sade oss, wi hörde det med öronen, men wi kunde icke "förnimma det" (Matth. 13: 14; 1 Cor. 2: 14). Vi kunde se och höra det som innebar vår dom till ewig död och kunde dock genast förgäta det, kunde dock äta, dricka och sofwa derpå. Och dock höllo wi det för Guds ord! Nu åter se och höra wi så, att det tager uti oss, att wi blifwa både försträcka och tröstade, både bedröfwade och glada, ja, att det gifwer rigtningen åt hela vårt lif. Förut kunde wi tänka fritt och efter eget tycke äfwen i andliga ting; nu åter hafwa wi ett alltid afgörande rättesnöre för våra meningar derom, neml. Guds ord. Förut kunde wi hysa ganska goda tankar om oss sjelfwa och hade tröst och mod, äfwen utan att nära oss med evangelii ord; nu åter blifwa wi alltid nedslagne, när wi tänka på oss sjelfwa, och hafwa tröst endast genom evangelium. Men icke blott syn, hörsel och tankar äro förändrade, utan ock sjelfwa hjertat, så att wi nu hafwa vår största lust och glädje i sådant, som förut war oss obehagligt och widrigt; hwaremot wi nu lida och beswäras af sådant, som förut war vår högsta lust och käraste underhållning. Men "dermed hjertat fullt är, deraf talar ock munnen". Förut kunde wi tala millioner ord om idel säfängliga ting, och detta med all lust och lätthet, men kunde på hela år icke tala en half timma om Frälsaren och allt Hans himmelska goda — wi woro andliga dumbar — nu åter är oss intet ämne kärare, än att tala om Gud, Hans ord och Hans nåd. Men så är ock vårt lefwerne förändradt. Förut lefde wi fritt efter vårt eget tycke och egna lustar, så långt vår egen fördel och ära tillåto; nu hafwa wi fått både en helig båg och en helig tuktan öfwer allt vårt lefwerne. Kortteligen, wi äro såsom i en ny werld, med nya sorger och nya fröjder, med nya sträfwanden och nya farhågor. Vi hafwa kommit i ett nytt förhållande till Gud, till oss sjelfwa och till alla menniskor: — till Gud; ty då Han förut war oss en ofänd Gud eller en fruktad domare, så är Han nu vår fände och käre Fader; — till oss sjelfwa; ty då wi förut woro ense med vårt eget köttliga hjerta, hafwa wi nu en beständig strid med detsamma; — till werlden; ty då wi förut stodo med henne i förtroligt förhållande, så frukta wi henne nu som en fiende — såsom ock Ordet lärer, att hon är en af de tre hufwudfienderna, "djefwulen, werlden och vårt eget kött". Så är "det gamla förgånget och allting är nytt wordet". Detta är ju dock öfwermåttan tänkwärdt, stort och trösterikt. Tänk, när wi kunna med ögonen se sådana nya skapelser, ja sjelfwa hjertats omskapelse, hwilken ingen menniskomakt i werlden kan åstadkomma! Skulle wi icke wakna och prisa den store nådefulle Guden, som sådana under gör ibland oss! Och du, som ännu icke erfarit denna andliga omskapelse, men ser den hos andra — skulle du icke börja att ana, det en sådan andlig omskapelse måste wara nödwändig till salighet för hwarje menniska?

Och allt detta nya föddes uti oss endast "genom löftet", genom evangelii löfte — lagen kunde icke åstadkomma det, såsom Apostelen säger: "Han som nu gifwer eder Anden och gör sådana krafter ibland eder, gör Han det genom lagens gerningar, eller genom trons predikan?" (Gal. 3: 2, 5). Nej, endast "genom löftet" föddes detta nya uti oss, och det just då, när wi förtviflade på oss sjelfwa och allt eget görande. Derföre kallas wi här med rätta "löftets barn". Och dessa allena äro "Guds barn", säger här Apostelen. Detta är hwad han nu inpräglat, till bewis derpå, att Gud är trofast i sina ord, fastän de otrogne af Israel förkastas; ty Guds löften gälla allenast de sanne Israeliter, och icke dem som endast "efter köttet" äro Abrahams säd. Apostelns anmärkning är här således just densamma, som den Johannes gör, då han i 1 Cap. af sitt Evangelium säger om Guds barn: "Hwilla icke af blod, icke heller af köttelig wilja, icke heller af någon mans wilja, utan af Gud födde äro". Och till en sådan födelse af Gud war Isaac en förebild, emedan han föddes icke af naturlig förmåga, hwilken Sara alldeles saknade, utan af Guds kraft, hwilken hon erhöill genom tron på löftet. Derom tillägger nu Apostelen widare:

9. Ty detta är löftesordet: Jag skall komma i denna tiden, och Sara skall hafwa en son.

Detta Guds löfte, som wi läse i 1 Mos. 18: 10, är det, på hwilket Sara trodde, då hon "genom tron fick kraft till fruktsamhet, och det öfwer den wanliga ålderns tid" (Ebr. 11: 11). Detta är det löfte Apostelen åsyftar, då han säger att Isaac war "född genom löftet" (Gal. 4: 23). Dertill kom sedan det löfte, som gjorde honom till arfwinge och till andre stamfadren för Abrahams säd, då det hette: "Uti Isaac skall dig din säd nämnd warda". Isaac war således i alla afseenden en löftenas son och just derigenom skild från sina bröder, hwilka woro födda utan löfte och woro Abrahams barn endast efter köttet. Detta är nu det exempel, med hwilket Apostelen här säger Judarna, att det naturliga härstammandet från Abraham icke gjorde dem till hans sanna barn och arfwingar; att det sanna barnskapet och arfwet berodde deraf, om de ock wore "löftets söner" — och blott sådana, neml. Abrahams andliga barn, äro Guds barn, har Apostelen förklarat. Här blifwa således alla naturliga företräden och anspråk tillbakaslagna, och Guds fria, oförskydade nåd upphöjd. Och detta är just hufvudsaken, som Apostelen här förhåfwer, och i synnerhet uti det följande på det kraftigaste inpräglar, emot den sjelfrättfärdiga inbillningen, att Gud måste se på några menliga företräden eller på våra gerningars förtjenst. Se huru fri Guds nåd är, will Apostelen säga. Den Gud utväljer till arfwinge, den skall ock hafwa arfwet, och ingen annan. Alla de största bytte företräden och gerningar stola för honom intet gälla; allt gifwes oss endast af nåd, efter Hans fria utkorelse. Och nu har Han behagat utkora endast löftets barn, och förkasta alla dem,

som komma med egna anspråk. Detta är nu hufvudsystet i allt hwar här är sagdt och i det som nu vidare följer — såsom hwar och en kan se af Apostelens egen slutliga förklaring i v. 30—33. Ut i detta syste tillägger han nu:

10—12. Och icke allenast det, utan och Rebecca wardt en gång hafwande af Isaac, wår fader. Ty förr än barnen woro födda, och hade hwarken godt eller ondt gjort, (på det Guds uppsåt skulle blifwa ständande efter utlorelsen, icke för gerningarnas skull, utan af kallarens nåd) wardt henne sagdt: Den större skall tjena den mindre.

Närmare gr.:t. och med nödiga fullnadsord: "Men icke allenast det (exemplet af Sara), utan och Rebecca (bewisar detsamma, hon), som war hafwande af en, Isaac, wår fader. Ty då de (barnen) ännu icke woro födda och hwarken gjort något godt eller ondt, så, på det att Guds uppsåt efter utlorelsen skulle bestå, icke af gerningar, utan af den kallande, wardt henne sagdt: Den större skall tjena den mindre".

Och icke allenast det — icke blott det nu anförda exemplet, det af Abrahams egna söner, bewisar att arfwet beror af ett löfte och icke af naturlig härkomst eller gerningars förtjenst; nej, wi hafwa ett ännu mer talande exempel härpå, will Apostelen säga, neml. uti Isaacs twenne söner med Rebecca. Wid det förra exemplet kunde den anmärkningen göras, att emellan Isaac och Ismael verkligen war någon olighet i afseende på börd, i det Isaac war född af Abrahams lagliga hustru, af "den fria", då deremot Ismael war född af tjenstegruinan; och deri kunde då ligga ett naturligt skäl, hwarföre Isaac blef förklarad för arfwinge framför Ismael. Hårtill kom och, att Ismael tidigt wisade sig såsom en "bespottare", hwilket äfwen kunde anses wara ett skäl till Isaacs föredragande framför honom. Då anför Apostelen här ett exempel, mot hwilket ingen sådan anmärkning kunde göras, neml. det af Esau och Jacob. Ty om dessa twenne bröder anmärker han, att mellan dem fanns ingen olighet i afseende på börd, icke heller i afseende på förtjenst, då Gud uttalade sitt löstesord till Jacobs fördel.

Först anmärker han, att mellan dessa bröder war ingen olighet i afseende på börd; ty de woro i full mening bröder — såsom de hade en och samma moder, så war och hon "hafwande af en" (gr.:t.), d. ä. de hade samme fader, neml. Isaac. Om någondera skulle haft ett företräde, skulle det varit Esau, hwilken war den förstfödde. Och likwäl blef Jacob den, som Gud utwalde framför Esau. För det andra anmärker Apostelen, att ingen olighet i afseende på gerningar eller förtjenst här kunde göras, efter barnen icke ännu woro födda och hade hwarken godt eller ondt gjort, då löstesordet gafs. Och så tidigt uttalades det ordet, säger Apostelen, på det Guds uppsåt skulle blifwa ständande efter utlorelsen, icke för gerningarnas skull, utan af kallarens nåd — närmare gr.:t.: "på det Guds beslut efter ut-

forelsen (d. ä. Guds utforelse-beslut) skulle blifwa bestående, icke (i kraft) af gerningar, utan af Gonom, som kallade." Det vill säga: Gud uttalade sin bestämmeelse öfwer de två bröderna redan på den tid, då Jacob ännu intet godt hade gjort, hvarmed han kunde förtjena att utväljas, och då Esau intet ondt hade gjort, för hwilket han borde tillbakafättas — på det Guds utforelse-beslut skulle blifwa "bestående", eller stadfästadt, d. ä. på det hwar och en skulle se, att denna utforelse icke berodde af deras gerningar, utan af "kallarens nåd".

Och utforelseordet öfwer twillingbröderna war detta: "Den större skall tjena den mindre". Detta war en Guds förutbestämning om de twenne brödernas och deras afkomlingars olika lotter här på jorden, neml. att Jacobs efterkommande skulle blifwa mäktigare än Esaus och herrska öfwer desamma. Ly så lyder texten, 1 Mos. 25: 23, i sin helhet: "Herren sade till henne (Rebecka): Twenne folk äro i ditt lif, och tweggehanda folk skola skiljas utaf ditt lif; och det ena folket skall öfwerwinna det andra, och den större skall tjena den mindre". Denna bestämmeelse öfwer Jacob och Esau har också gått i fullbordan på deras afkomlingar, i det Edomeerna, som härstammade från Esau, ofta blefwo underkufwade af Israels folk. Detta bör nog märkas, neml. att här talas om de två brödernas och deras slägters timliga belägenhet, så samnt texten uttryckligt säger det: "Den större skall tjena den mindre", och "det ena folket skall öfwerwinna det andra". Detta bör märkas detsamma, att wi icke här måtte fatta några mot evangelijs allmänna kallelse stridande meningar i afseende på utforelsen till salighet. Wi skola också endast med denna text i minnet rätt förstå de ord, Apostelen nu widare tillägger:

13. Såsom skrifwet är: Jacob älskade jag, men Esau hatade jag.

För att rätt uppfatta dessa ord bör nog märkas, att Apostelen anför dem såsom åsyftande detsamma som det näst förut anförda Bibelskillet, efter han säger: "Såsom skrifwet är" etc. Ett sådant uttryck lofwar alltid en bekräftelse på det nyss sagda. Således måste dessa ord, ur Mal. 1: 2, 3, åsyfta samma sak som det nyss anförda utforelseordet innebär. Således måste de orden: "Jacob älskade jag", åsyfta den utforelse af Jacob, som i 1 Mos. 25: 23 uttalades, och de orden: "Esau hatade jag", måste åsyfta just den bestämmeelse öfwer Esau, som på samma ställe uttalas. Och den bestämmeelsen war, att han skulle blifwa den "tjenande", att hans efterkommande skulle underkufwas af Jacobs. Att ordet "hata" här åsyftar en sådan timlig lott, säges också uttryckligt i det språk, Apostelen här anför ur Mal. 1, hwilket i sin helhet lyder så: "Och jag hatar Esau och hafwer gjort hans berg öde och hans arf till en öken för drakarna". Här talas ingenting om hans själ och hans ewighet, utan endast om "hans berg" och det arf, som skulle blifwa till en "öken för

drakarna". Vi finna således, att de exempel, Apostelen här an-
fört om den Gudomliga nådens frihet, själfva icke handla om
ewig benådning eller ewig förkastelse, utan om Israels timliga
företreden — såsom vi och wäl weta, att icke alla Jacobs af-
komlingar blefwo ewigt saliga (det är just motsatsen Apostelen
här bewisar) och att icke heller alla Esaus afkomlingar måste för
dessa Guds ord (1 Mos. 25: 23 o. Mal. 1: 3) wara för ewig-
heten förlorade och hatade. Vi se och motsatsen i Am. 9: 12,
der äfwen Edom får löfte om ewangelium; och i Mare. 3: 8,
se wi något af det löfets fullbordan. Här talas således blott
derom, att "den större skall tjena den mindre", att "det ena folket
skall öfwerwinna det andra". Så säger Herren sjelf i de af Apo-
stelen anförda texterna. Och härmed bortfaller på en gång hela
det stöd, man här welat finna för den meningen, att Gud skulle
uti ett owillkorligt beslut, d. ä. utan afseende på människans för-
hållande mot kallelsen, hafwa afgjort hwilken själ som skall war-
da salig eller fördömd. Man har då bland annat anført dessa
ord om Jacob och Esau, om "älska" och "hata", och icke befin-
nat hwad wi nu finnit Gud sjelf hafwa sagt om betydelsen af
de orden. Och då Apostelen anført exempel af timliga lotters
fria utdelande såsom bilder till den frihet, hwarmed Gud bestäm-
mer hwem som skall warda salig, så få wi af bilderna ej taga
mer eller annat, än det Apostelen sjelf welat beteckna. Vi må-
ste se efter hwilken tillämpning han sjelf gör af sina exempel; och
då se wi af hans slutförklaring, v. 30—33, att han intet annat
åsyftar, än att Gud, i sin oberoende frihet att bestämma öfwer
förtappade syndares salighetswäg, har utwalt trons väg och icke
gerningarnas.

Allt hwad Apostelen med sina anförda exempel åsyftar, är
följande: Först har han med dessa exempel bewisat, att "icke alla,
som äro af Israel, äro Israel", äro barn och arfwingar till Abra-
hams wälsignelse; och dermed har han nedslagit det första och
lärafte säkerhetsstödet ibland Judarna, neml. den wantron, att
de mente sig wara själfskrifna arfwingar till saligheten blott der-
före, att de woro Abrahams barn (se Matth. 3: 9; Joh. 8: 39;
Phil. 3: 5). För det andra har han med dessa exempel afmål-
lat Guds majestätiska frihet att bestämma hwem som skall war-
da salig eller icke, men alltid med det syfte, som han i v. 30—
33 förklarar, neml. att wisa det Gud har utwalt trons väg,
trons barn, icke dem som söka rättfärdighet genom egna gernin-
gar. Och dermed har han nedslagit det andra stora säkerhets-
stödet, som är hela werldens stöd, neml. gerningarna, hwilket
öfwerallt i Christi lärotal och Apostelens skrifter blifwer nedslaget,
med de icke till återkommande orden: "icke af gerningarna" —
"icke af eder, Guds gåfwa är det" — "af nåd, och icke af ger-
ningarna" — "genom tron, utan lagens gerningar" o. s. w.
Och att endast detta är Apostelens syfte, det säger han sjelf ut-
tryckligt i slutförklaringen, v. 30—33. Men hwarje mening eller

tydning af Apostelens ord, som icke öfverensstämmer med denna hans egen förklaring, bör genast förkastas såsom sjelfgjord och falsk.

Hela Capitlets uppfattande skall bero derpå, att wi skarpt bemärka och fasthålla hwad som är Apostelens göromål och syfte, hwad det är han vill nedslå, och deremot upprätta. Och då se wi, att endast det nyss sagda är hans syfte — att det är endast förlitandet på naturlig härkomst och gerningars förtjenst, han vill nedslå, men alldeles icke tron eller nådens ordning, neml. att wi stå på det profwet för saligheten: om wi hörsamma kallelsen och komma till nådens bröllop, eller tvärtom stå emot och försumma denna bjudning. Vill Apostelen äfwen nedslå denna nådens ordning och tron, då återstår verkliga blott ett owillkorligt nådawal; men då wore Paulus i strid med Kristus och hela Skriften, som intet annat lära än denna nådens ordning. Apostelen har dock ingen skuld i sådan tydning, då han så uttryckligt förklarat hwad han menar; ja, då han uttryckligt grundar alla människors, både Judarnas och hedningarnas, salighet eller fördömelse på det enda förhållandet, huruvida de sökt sin rättfärdighet af tron eller af gerningarna. — Men menar då någon, att äfwen tron är en förtjenst, hwilken här måste uteslutas, om Guds nåd skall rätt förherrligas, så låter han dermed endast förstå, att han icke wet hwad tro är. Apostelen ställer tro och förtjenst emot hwarandra såsom motsatser (v. 32; Eph. 2: 8; Gal. 2: 16 m. fl.) Tro är, att mistrosta på all egen förtjenst och fly till Guds blotta nåd. Tro är, att emottaga för intet. Tron är, att jag förtwiflar på allt hwad i mig är, äfwen på sjelfwa min tro, och ser upp till Christi förtjenst, såsom min enda tillflykt och rättfärdighet. — Men vill ännu någon i detta Cap. se grund för ett owillkorligt nådawal, så må ändtligen erinras, att då Apostelen i v. 30—33 gör sin slutförklaring öfwer hwad han ment, så säger han icke: Israel, som for efter rättfärdigheten, kom icke till rättfärdigheten, derföre, att de icke woro af Gud bestämda till salighet — hedningarna åter hafwa fått rättfärdigheten, derföre, att de woro af Gud bestämda till salighet — nej, något sådant tal förer icke Paulus eller någon Apostel — utan så säger han: Israel gif miste om rättfärdigheten derföre, att de icke sökte den af tron, utan såsom af lagens gerningar. Han skjuter skulden för de otrognas fördömelse, icke på något Guds owillkorliga beslut öfwer några wisja personer, utan på deras egen otro. Så sade och Kristus, i det Han gret öfwer Jerusalem: "Jag hafwer welat församla dina barn etc. men I, I hafwen icke welat". Ja, skulle Apostelen någonstädes hafwa drifwit en lära eller haft en mening, som strider mot hans eget och allt Guds evangelium? Då Gud utsänder ett evangelium med en allmän kallelse, hwarmed Han bjuder alla verdens andar, alla folk och alla enskilda människor att komma till sitt nåd-rike, skulle Han dock derunder hafwa hos sig sjelf upp-

gjort: Den och den själen vill Jag icke gifwa min nåd till bättring och salighet — märk, utan afseende på personens förhållande emot kallellsen? Gud beware alla människor för en sådan tanke om Gud! Då Gud vill förblinda eller förhärda någon, eller ock endast lemna människor utan kallelse, så grundar det sig alltid på ett "förutseende", såsom Apostelen uttryckligt förklarar i Cap. 8: 29. Ja, för att återkomma till text-orden: "Jacob älskade jag och Esau hatade jag" — skulle dessa ord, twärtemot textens egen förklaring, likväl äjvsta dessa bröders ewiga wäl eller we, så måste dock Guds förutbestämmelse derom wara en följd af Hans "förutseende", "förutwetande", neml. om de båda brödernas framtida förhållande mot nådens kallelse — sådan är ju Apostelens lära på nyss anförda ställe. Men wi hafwa redan funnit, att Apostelen icke alls talar om de brödernas ewiga, utan om deras timliga lotter; såsom ock, att han i hela Capitlet ej talar om enskilda personers utwälsjande till salighet, utan om den enda vägen dertill för alla.

Men den Gudomliga utkorelsen, det nådawalet har Apostelen här med stor kraft instärpt, hwarigenom Gud beslutat människornas frälsning endast genom Kristus och tron på honom. Den sanningen har Apostelen här gansta allwarfamt instärpt hos Judarna och alla sjelfrättfärdiga människor, att det icke är wärddt spjerna emot udden och söka rättfärdighet på hwilken wäg man sjelf behagar utwälja. Ty då kan det gå dig så, wisar han, att du, som mycket gjort för din rättfärdighet och salighet, du winner den icke; då deremot de, som gjort intet för sin rättfärdighet, utan lefwat wilddt i all synd och skam, såsom hedningarna, de erhålla till slut rättfärdighet och salighet, blott dertföre, att de låtit säga sig, kallit till Guds fötter, erkänt Guds dom öfwer sig och sökt all sin rättfärdighet blott genom Christum. Den sanningen har han här utförligt och starkt framställt, att Herren Gud, i sin konungsliga rätt att saliggöra hwem Han will, har behagat att utwälja till salighet blott dem, som tro på Sonen, och att bortkasta de eljest bästa människor, när de strida mot denna utkorelse och fortsara att söka sin rättfärdighet af egna gerningar.

Men då wi således förstå hwad Apostelens syfte är, tänk hwilken öfwermåttan stark tröst häri ligger för alla arma syndare! Tänk, då Apostelen, till bild och uttryck för den Gudomliga nådens frihet, gör en sådan anmärkning som denna: "Då barnen ännu icke woro födda och hade hwarken godt eller ondt gjort". Så fri är Guds nåd, will Apostelen säga, som Hans utwälsjande af Jacob framför Esau, då barnen ännu icke hade gjordt godt eller ondt, ja, icke ens woro födda. Ja, så fri är Guds nåd, så oberoende af våra gerningar, onda eller goda. Hos oss finnes ingen bewekelsegrund för Guds nåd. Han gör allt för sin egen skull, "efter sin egen wiljas goda behag"; såsom Apostelen ock säger i Eph. 1: 4, 5: "Han hafwer utwalt oss i Christo förrän verdens grund lagd war"; "Han hafwer tagit oss sig sjelf till

barn genom Jesum Christum, efter sin wiljas goda behag" — "sin herrliga nåd till lof". Sådant heter nåd — fri nåd — såsom Apostelen också i Eph. 2: 8, 9, säger: "Af nåden ären I frälste, genom tron; och det icke af eder; Guds gåfwa är det; icke af gerningar, på det ingen skall berömma sig". Märk, "icke af eder", icke af någonting som i eder är; "Guds gåfwa är det" — "gåfwa" är det. Sådant är evangelii nåd. Och att nåden måste vara så fri, isall wi skulle frälsas, det kom deraf, att det är så alldeles förloradt med alla menniskor, sedan syndafallet förderfwade alla våra krafter, att det war omöjligt det någon meniska kunde frälsas, om Gud skulle till det ringaste se efter någon godhet och wärdighet hos oss. Här blef intet annat öfrigt, än att antingen förwärfwa och slänka oss en alldeles fri nåd, eller ock låta alla menniskor gå förlorade. Men då Gud så förbarmade sig öfwer oss, att Han gaf oss sin ewige Son till syndoffer och till lagens fullgörare, så är ock nu Guds nåd så fri från allt affeende på någon godhet eller rättfärdighet hos oss, att Han nu gör de gröfsta syndare saliga, när de hylla Sonen, och deremot fördömer de eljest bästa menniskor, när de icke hylla Sonen, utan fortsara att söka sin rättfärdighet i någon sin egen fromhet. Här af kommer, att äfwen den saliggörande nåden är så fri och oberoende af oss, som Guds uttörande af Jacob framför Esau, då barnen "ännu icke woro födda och hade hwarken godt eller ondt gjort".

Så fri har ock Christus framställt nåden, då Han i sin liknelse om den förlorade sonen säger, att den yppersta Klädningen och den gödda Kalfwen gåfwoos åt honom, som hade förlöst sitt arf med stökor; under det att den äldre sonen, som aldrig hade gått från fadrens hus och bud, utan alltid tjent honom, klagar att han aldrig fått "ett lid, att göra sig glad med sina wänner". — Likaså, då Han i liknelsen om arbetarena i wingården framställer det så, att husbonden gifwer full dagspenning åt dem, som hade stått hela dagen såfänga på torget; och gifwer icke det minsta till slänks åt dem, som arbetat hela dagen och dragit des tunga och hetta. Och när desse knota öfwer ett sådant delningsfätt, svarar dem husbonden: "Må jag icke göra i min ting hwad jag will?" Att jag nu will gifwa desse en alldeles oförtjent gåfwa, det är min fria nåd och godhet. Så har äfwen Christus förklarad sin nåds fullkomliga frihet. Så will Gud alldeles lå till jorden all tanke på förtjenst och wärdighet hos förtappade syndare, och deremot upphöja blott sin egen fria och Gudomliga nåd. Gwiltken tröst för arma syndare! Huru stola wi i tid eller ewighet kunna nog prisa en sådan Guds stora och oförskyllda nåd! Herren ware ewinnerligen prisad! Herren föröke oss tron!

Nytt och gammalt från Nådens Rike.

Penndraget, eller kärleks-bemödandet wälsignadt.

Huru litet wi kunna beräkna följderne af ett ord som wi tala, en strift wi bortgifwa, eller något annat ringa försök wi göra i nit-ålstan för själars wäl, det hafwa wi ofta fått se genom mången underbar tilldragelse i nådens rike. Här om hafwa wi åter blifwit på-
minta, då wi nyligen läst om en händelse, som för kort tid sedan till-
dragit sig i London. Den har blifwit meddelad af en ung prestman, som står i förtroligt umgänge med hufvudpersonerna i tilldragelsen.

En söndagsförmiddag för något öfwer ett år sedan sutto fru E. och hennes man, en officer af hög rang, på sin wanliga plats i kyrkan. De woro ett sådant folk, som noggrannt iakttago allt hwad de ansågo höra till christendomen. Fru E:s uppmärksamhet fästades nu wid en enkelt men wäl klädd man, som kom gående efter gången i kyrkan och syntes här wara en främling. Då hon såg honom söka en plats, öppnade hon artigt sin bänkdörr och bjöd honom att komma in. I detsamma främlingen, emottagande anbudet, satte sig ned, upptogs den första psalmen, hwilken började med dessa ord: "Jesus, min frälsare, min ledsagare och min konung". Artigt rådde då fru E. den främmande sin psalmbok. Gudstjensten förflög i den wanligaste ordning; men en enda liten tilldragelse wäckte hos fru E. en utomordentlig känsla af förundran, nyfikenhet och man wet icke allt. Denna tilldragelse war, att hon såg främlingen, innan han återlemnade hennes psalmbok, med en blyerts-penna understryka någonting i den psalm, som först afsjöngs. Hon kände genast det lifligaste begär att fråga honom hwad han menade med detta pennstreck; dock måste hon wänta härmed till gudstjenstens slut. Men äfwen då blef hennes nyfikenhet icke tillfredsställd, emedan främlingen så hastigt afslägsnade sig, att hon icke hann göra honom en enda fråga.

Snart fatt fru E. wid sin mans sida i deras prättiga wagn och ilade genom Londons gator till deras hem. Händelsen i kyrkan hade emellertid gjort ett så lifligt intryck på den unga qwinnan, att hon omöjligt kunde förgåta den. Ju mer hon såg och tänkte på detta besynnerliga pennstreck, eller egentligen de understrukna orden, desto mer ökades hennes begär att få weta hwad dermed afsyftats. Hon talade derom med sin man, som ingenting märkt, och yttrade sin längtan och sitt hopp att någongång åter sammanträffa med främlingen och då få svar på sina frågor. Hennes man svarade kallt: "Din nyfikenhet skall säkert aldrig tillfredsställas". — Men efter några dagar talade fru E. åter om den besynnerliga understrykningen. Då sökte hennes man att allwarligen föreställa henne, huru föga sannolikt det war, att hennes önskan att få samtala med främlingen någonfin skulle uppfyllas; att hon derföre borde lemna saken. Men nej, händelsen stod alltjemt lifligt för hennes själ; och då i början endast

nyfikenhet och förwåning wäckt hennes önskan att tala derom med främlingen, rörde sig, under det wedor och månader förflöto, i den unga qwinnans själ en allt djupare oro, då hon frågade sig sjelf: Hwad kunde han mena med att stryka under dessa ord — just dessa ord? Denna fråga skulle dock äntligen blifwa beswarad, och detta på ett sätt som för de båda makarna hade de wigtigaste följder för tid och ewighet.

En dag, då fru C. i en af Londons större salubodar gjort några upplöp och just stod i begrepp att återwända till sin wagn, såg hon en man inkomma från gatan och hastigt gå twärt igenom boden in uti ett wid sidan beläget rum. En enda blick på mannen war tillräcklig, för att hon i honom igenkände främlingen, som dragit det oförgätliga strecket i hennes psalmbok. Snart hade hon af en bodbetjent gjort sig underrättad om, att denne man, herr R., war egaren till boden. Hon frågade genast om hon kunde få samtala med honom, och efter några ögonblick inträder hon, med ängsligt klappande hjerta, i det rum, der hon nu fann sig ensam med denne man, som hon så länge önskat återse och tala med. — Sedan hon med några förbindliga ord gjort en ursäkt för att hafwa begärt ett samtal med honom, påminnte hon herr R. om en söndag. Då de hade sammanträffat i kyrkan, om huru han då hade understrukit något i hennes psalmbok o. s. w. Hon berättade om det intryck detta understrykandet gjort på henne, huru mycket hon önskat att få tala med honom, och slöt nu med att bedja honom uppriktigt säga henne, hwad han menade med att stryka under just de orden: "Min frälsare, min ledsagare och min konung".

Efter en stunds tystnad swwarade herr R., att, då han hade inlagit platsen bredwid henne i kyrkan, han hade känt sig tacksam för hennes godhet att hafwa öppnat sin bänk och gifwit honom sin psalmbok; men att, detta oaktadt, den tanken gått igenom hans själ, att med all denna wänlighet, och fastän hon besann sig i Guds hus, hon dock möjligen ännu icke werkligt kände Jesus såsom sin frälsare, sin ledsagare, sin konung. Derföre hade han strukit under just dessa ord. "Och då jag", fortsfor herr R., "sjelf är en brand, som blifwit ryckt ur elden, har jag, alltsedan jag genom Guds outhärliga nåd lärt känna wärdet af min egen odödliga själ, sökt begagna hwarje tillfälle att föra andra till samma kunskap. Detta, och tanken på att jag kanske aldrig mera skulle sammanträffa med eder, war det som dref mig att stryka under just de orden". — "Men nu", tillade herr R., "då jag redogjort för mitt handlingsfätt, tillåt mig göra eder några frågor: Tror ni werkligen på Jesus, såsom på eder frälsare? Jag menar: Har ni mistrostande på eder egen fromhet, bön och goda gerningar, lärt känna eder såsom en förtappad syndare och såsom sådan sökt och funnit lif och salighet i Kristus? Har Han på detta sätt blifwit eder dyr, kär, kostelig? Ja, jag må också tillägga: Är Han och eder ledsagare genom lifwet, så att ni låter eder af Hans ord och anda ledas och bestämmas i allting? Är Han eder konung, som regerar i edert hjerta? Är ni en undersåte i Hans rike, så att ni